

Subtrames. Plataforma d'investigació i de coaprenentatge sobre les pràctiques col·laboratives de producció audiovisual.

Subtrames és una investigació artística que s'emmarca en el camp d'estudi de la cultura visual digital. La particularitat d'aquesta recerca és l'anàlisi d'aquells treballs que, des del cinema col·lectiu i les arts visuals, han qüestionat les relacions entre el coneixement i el poder, fomentant un territori d'encreuament entre l'art, la democràcia participativa, l'educació i la vida quotidiana.

La recerca pren com a punt de partida 3 subtrames o eixos d'anàlisi:

La **primera subtrama** es produeix quan les pràctiques col·laboratives generen nous imaginaris crítics, entenent per imaginari crític el conjunt de narratives expressades per les pràctiques socials que reivindiquen altres formes de vida i acció col·lectives a aquelles que imposa l'administració biopolítica en les societats disciplinades. La creació imaginària és reivindicada aquí com una facultat política de la memòria, la ideació i la subjectivitat que, al marge de les disciplines, jerarquies i protocols preexistents en el marc de la institució, contribueixi al desenvolupament d'una acció cultural emancipadora o autònoma.

La **segona subtrama** posa de relleu la dimensió educativa en les pràctiques audiovisuals col·laboratives. Algunes de les nostres referències provenen de les pedagogies crítiques feministes i d'altres plantejaments de l'educació política, que han treballat formes de produir i transferir coneixements "situats" enfront de les relacions poder-saber inscrites en el pensament normatiu modern. Enteses com a pedagogies col·lectives, les pràctiques que desenvolupem promouen l'autoformació, el co-aprenentatge i la participació comunitària; posicions que lluny de reproduir maneres de fer predissenyades encoratgen l'experimentació i la negociació entre les persones.

La influència de les estètiques de la recepció participatives en l'àmbit de la distribució audiovisual contribuiria a produir la **tercera subtrama**, vinculada a la disseminació. Entenem la disseminació com la distribució del coneixement compartint el codi font. En oposició a les nocions d'autor / a - observador / a - espectador / a (s), tradicionalment identificades en els espais socials de recepció de les imatges, es propicia un escenari en què s'assagen relacions de proximitat i identificació que facilitin l'encreuament de sabers, ja siguin experts o no. D'aquesta manera, la "projecció audiovisual" es concep com un espai que activa la consciència política (sobre la imatge i el text) per construir altres formes de sentit comú.

Aquestes tres subtrames adquireixen forma a través de dos camps d'acció que es van entrellaçant i que ens permeten traçar dues genealogies de pràctiques:

- la relectura del cinema polític d'avantguarda (en concret aquell realitzat en el període que comprèn els anys 60 fins als 80 del

segle passat, segons el context investigat), que va incorporar metodologies col·laboratives i dinàmiques participatives, així com els modes de recepció que van assajar per promoure l'intercanvi col·lectiu de coneixements i experiències subjectives.

- la col·laboració des de l'any 2009 amb una xarxa d'actors culturals: estudiants, artistes, realitzadors, educadors, professors i investigadors, que en els últims anys han activat pràctiques de naturalesa col·laborativa amb la imatge.

Mitjançant un conjunt d'entrevistes i la producció de diverses activitats hem anat identificant les metodologies de treball, els recursos i les aportacions teoricopràctiques que aquells apliquen al seu treball.

A través del dispositiu que hem anomenat "Zona de Recerca Oberta Subtrames", hem realitzat posteriorment projeccions, seminaris i tallers en diversos entorns culturals i educatius des dels quals seguim investigant sobre aquestes pràctiques per a poder intercanviar els coneixements i recursos adquirits en/amb comunitats i contextos específics.

Fotograma del film *Children of Srikandi*

Per a més informació consulteu el web:
<http://subtramas.museoreinasofia.es>

La proposta de treball a desenvolupar en aquestes jornades tindrà com a eix central dos recursos elaborats per la recerca Subtrames:

- **l'abecedari anagramàtic:** eina conceptual matriu de la investigació, posa a l'abast una selecció de conceptes amb les seves respectives definicions i recursos (bibliogràfics i vídeo-gràfics) compilats en fitxes de consulta interactiva per aproximar-nos a la dimensió política-pedagògica en les pràctiques artístiques col·laboratives de la imatge en moviment.
<http://subtramas.museoreinasofia.es/es/anagrama>

- **vídeo-assaig:** recull un conjunt de testimonis i relats audiovisuals que reflexionen sobre la producció col·laborativa.
<http://subtramas.museoreinasofia.es/es/videoensayo>

L'equip que dirigeix el projecte Subtrames està format per:

Diego del Pozo Barriuso, artista, productor cultural i professor a la Facultat de Belles Arts de la Universitat de Salamanca.

Montse Romaní, investigadora a la Universitat de Barcelona. Programadora audiovisual i comissària en art contemporani.

Virginia Villaplana, artista, investigadora cultural i professora a la Universitat de Múrcia.

La investigació artística Subtrames ha rebut fins ara un ajut a la recerca del Consell de les Arts de Catalunya l'any 2009 i la beca "Estancias de Investigación" del Museo Reina Sofía el curs 2011-2012.

Projecció i debat entorn del film *Passing the Rainbow* a la facultat de Belles Arts de la Universitat Complutense de Madrid

